

HÍRLEVÉL

A SZÉCHENYI PROGRAMIRODA NONPROFIT KFT. HÍRLEVÉLE

V.21. szám | 2023.11.03.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

BUDAPEST&BRÜSSZEL

VÁLSÁGOK MENTÉN
EU-CSÚCS BRÜSSZELBEN

NEMZETI PROGRAMOK IGAZGATÓSÁGA

PLÉBÁNIAI KÖZÖSSÉGÉPÍTÉS
SZEGEDEN

NEMZETKÖZI TERÜLET

ART OF COOPERATION
INTERREG KONFERENCIA

GÁZÁRSAPKA

A gázársapka hatályának meghosszabbítását tervezi az Európai Bizottság az energiaválság miatt bevezetett intézkedések novemberi felülvizsgálatát követően. A brüsszeli testület az izraeli-palesztin háború, majd az Észtországot és Finnországot összekötő Balticconnector gázvezeték megrongálása miatt mérlegeli a februárban bevezetett, 180 euró/MWh-n rögzített maximum gázár fenntartását. Annak ellenére, hogy a Bizottság információi alapján a gázársapka nem érintette negatívan az uniós gázimportot, a tagállamok egy része (Belgium, Hollandia, Finnország, Dánia és Észtország) mégsem ért egyet annak kibővítésével.

Forrás: Portfolio

HADIIPARI PÁLYÁZATOK

Az Európai Unió és Norvégia hadianyag- és rakétagyártásának felgyorsítását célozza az új munkaprogram, amelyet a Bizottság október közepén fogadott el a 2023-2025-ös időszakra. A **lőszergyártás támogatásáról szóló rendelet (ASAP)** keretében 500 millió eurót biztosítanak beruházási projektek támogatására, **5 pályázati felhívás** mentén. Ezek célja a robbanóanyag-, a lőszer-, a töltényhüvely-, illetve a rakétagyártás, valamint a tesztelési és felújítási tanúsítás kapacitásfejlesztése. A pályázatok benyújtási határideje: 2023. december 13. 17:00.

Forrás: Európai Bizottság

SZÉLENERGIA

Az uniós szél erőmű-kapacitás növelését támogatja az Európai Bizottság legfrissebb **cselekvési terve**, amelyet azután dolgoztak ki, hogy a döntéshozók megállapodtak a megújuló energia részarányának növeléséről. A kitűzött cél, hogy 2030-ra az energiafelhasználás legalább 42,5, de inkább 45%-a megújuló forrásból származzon, ehhez a szélenergia kapacitását 500 GW-ra kell emelni a 2022-es 204 GW-ról. A szél erőművek telepítését az infláción kívül Unió-szerte a hosszú és bonyolult engedélyezési folyamat akadályozza, illetve, hogy nehezen lehet hozzáférni a nyersanyagokhoz. Az akcióterv ezen problémák leküzdését igyekszik elősegíteni, nemcsak a szárazföldi, hanem a tengeri megújulóenergia-ágazat terén is.

Forrás: Európai Bizottság

EGÉSZSÉGHÁZ KADARKÚTON

322 millió forint európai uniós forrásból és további 11,65 millió forintos hazai támogatással épült Egészségház Kadarkúton, Somogy vármegyében. A korszerű, energiatakarékos épületben 3 háziorvos, 3 védőnő, illetve egy fogorvos számára alakítottak ki rendelőkét, továbbá 188 új, az ellátást segítő eszközt szereztek be. Az új rendelő nemcsak a Kadarkúton lakók korszerű ellátását teszi lehetővé, hanem a körzetet alkotó további öt településen élőkét is. A fejlesztés két héttel ezelőtti átadóján Karsai József polgármester elmondta, a jövőben több utca csapadékvíz-elvezető-rendszerének, járdáinak megújítását, a művelődési ház és környezetének rekonstrukcióját, játszóterek építését, valamint parkolók kialakítását is tervezik a városban.

Forrás: MTI, Sonline

MENTÁLIS EGÉSZSÉG

Az elmúlt évek válságai és azok társadalmi, gazdasági hatásai tovább rontották az európai emberek mentális egészségi állapotát – derül ki az **Eurobarometer friss felméréséből**. A válaszadók szerint szellemi egészségünket leginkább életkörülményeink (60%), anyagi helyzetünk (53%), alvási szokásaink és a természet közelsége (35-35%), a testmozgás (34%), illetve társadalmi kapcsolataink (33%) befolyásolják. A felmérésben résztvevők szerint a helyzeten az Európai Unió leginkább az általános életminőség javításával és a kezeléshez való hozzáférhetőség javításával tudna hozzájárulni. Összesítve a válaszadók 46%-a tapasztalt az elmúlt évben érzelmi vagy pszichoszociális problémákat, 54%-uk nem kapott megfelelő segítséget ezek kezelésére. Magyarországon a válaszadók 56%-a érezte magán a tüneteket, és 75%-uk nem jutott segítséghez. A tagállamok közül a legbiztatóbb adatok Dániából (34%), míg a legelkeserítőbbek Írországból (69%) származnak.

Forrás: Európai Bizottság

VÁLSÁGOK MENTÉN EU-CSÚCS BRÜSSZELBEN

Ukraina további támogatásáról, és a nemzetközi béke elősegítésének fontosságáról állapodtak meg az Európai Unió tagállamainak vezetői múlt heti találkozójukon. A kétnapos brüsszeli csúcson az állam- és kormányfők a válságövezeteken kívül több gazdaságélénkítő intézkedésről, illetve a többéves pénzügyi keret (MFF) félidei felülvizsgálatáról is tárgyaltak – utóbbi témában nem sikerült konszenzust kialakítaniuk. Az idő ugyanakkor sürget, év végére döntésnek kell születnie a költségvetésről.

KONFLIKTUSZÓNÁK GÁZAI ÖVEZET

Az Európai Tanács egyik legfontosabb napirendi pontja a legutolsó nem hivatalos egyeztetésük után kitört, a Hamász gázai székhelyű palesztin terrorszervezet és Izrael között zajló háború volt. A résztvevőknek ötórás vita után sikerült közös álláspontot kialakítaniuk, amelyben elítélték a Hamászt és a fegyvereseik által elkövetett terrortámadásokat. Ezen felül hangsúlyozták a zsidó állam önvédelemhez való jogát, valamint humanitárius szünetet kértek a Gázai övezetben, hogy célba juttathassák a segélyszállítmányokat (élelmiszert, vizet, orvosi segítséget, gyógyszereket és üzemanyagot). A harcoló feleknek ehhez a humanitárius folyosókat is biztosítaniuk kell. *„Elismerjük Izrael jogát a katonai védelméhez és a Hamász által jelentett fenyegetés megsemmisítéséhez, de nem keverhetjük össze a Hamászt a palesztin néppel és Gáza tágabb lakosságával. Kulcsfontosságú olyan feltételek megteremtése, amelyek lehetővé teszik a humanitárius segély megérkezését. Ezt nem akadályozhatják meg a folyamatban lévő katonai akciók”* – mondta António Costa, Portugália miniszterelnöke, aki hangsúlyozta, ebben a kérdésben az EU-nak egységesnek kell lennie. Emmanuel Macron francia elnök szintén ezt erősítette meg az ülést követő sajtótájékoztatón, az alábbiak szerint: *„Teljes mértékben elismerjük a terrorizmus elleni küzdelem jogosultságát és törvényességét, készek vagyunk segíteni is, de a teljes blokádnak, a válogatás nélküli*

bombázások és egy kiterjedt szárazföldi hadművelet nem tudja szavatolni a civil lakosság védelmét.”

Az ülés után kiadott közleményben az uniós állam- és kormányfők a segítségnyújtás szükségességén túl hangsúlyozták a dezinformáció, valamint a regionális eskaláció elleni küzdelem fontosságát is.

UKRAJNA

Az első napon Volodimir Zelenszkij ukrán elnök online kapcsolódott be a megbeszélésbe, ahol országa uniós csatlakozásáról beszélt. *„Közvetlenül a találkozásunk előtt aláírtam egy Ukrajna európai integrációja szempontjából nagyon fontos törvényt – a politikailag kiszolgáltatott személyekről szóló jogszabályt. Ez a törvény jelentősen megerősíti a közszereplők pénzügyi ellenőrzését Ukrajnában”* – mondta. Ez valóban fontos lépés a háborúban álló ország uniós csatlakozása szempontjából, ugyanis a törvény elfogadásával a kijevi vezetés teljesítette az Európai Bizottság utolsó ajánlását is, ami a csatlakozási tárgyalások megkezdésének feltétele volt. A brüsszeli testület értékelését követően legkorábban decemberben születethet döntés arról, hogy elkezdődhetnek-e a bővítésről szóló egyeztetések.

A háború vonatkozásában a 27-ek ismételten elítélték Oroszországot az Ukrajna elleni agresszió miatt, illetve megállapodtak a segítségnyújtás folytatásáról. *„Az Európai Unió továbbra is erőteljes pénzügyi, gazdasági, humanitárius, katonai és diplomáciai támogatást nyújt Ukrajnának és népének, ameddig csak szükséges”* – áll a kiadott közös közleményben, amely tisztázza, hogy az uniós döntéshozók mindezt az *„Európai Békekeret és az Európai Unió katonai segítségnyújtási missziója, valamint a tagállamok által nyújtott kétoldalú támogatás révén”* tervezik biztosítani. Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke a következőkkel egészítette ki a nyilatkozatban foglaltakat a találkozó után:

„A következő lépés az 50 milliárdos ukrainai hitelkeret elfogadása lesz, mert Ukrajnának megbízható és kiszámítható pénzügyi támogatásra van szüksége. Természetesen továbbra is támogatni fogjuk Ukrajnát az uniós csatlakozáshoz vezető úton, november elején pedig értékelni fogjuk az eddig elért eredményeket.”

SZERBIA-KOSZOVÓ

A szerb-koszovói helyzet immár másfél évtizede megoldatlan az Európai Unió határán. A 2008-ban, albán kisebbség által egyoldalúan kikiáltott függet-

len állam létezését a nemzetközi közösség a mai napig nem ismeri el egyhangúlag. A területen egy folyamatosan működő békefenntartó misszió igyekszik csökkenteni a feszültséget, de ennek ellenére folyamatosak az atrocitások. Május végén amiatt robbantak ki zavargások Észak-Koszovóban, hogy a helyhatósági választásokat azt követően is érvényesnek ítélték, hogy a szerb lakosok bojkottja miatt csupán 3,5 százalékos volt a részvételi arány. Legutóbb pedig szeptember végén tört ki lövöldözés a térségben szerb fegyveresek, valamint a koszovói rendőrök és NATO katonák között. Az összecsapásban egy rendőr életét vesztette, 11 olasz és 20 magyar katona pedig megsérült. Az Európai Tanács közleményében hangsúlyozza Szerbia és Koszovó együttműködésének fontosságát, illetve új választások kiírását a régióban.

AZERBAJDZSÁN-ÖRMÉNYORSZÁG

Azerbajdzsán szeptember közepén rohanta le az örmény többségű Hegyi-Karabahot, amely jogilag ugyan eddig is Azerbajdzsánhoz tartozott, de a gyakorlatban 2008 óta szakadár államként, Örményországgal szövetségben működött. A szeptemberi offenzíva mindössze egy napig tartott, ezután Hegyi-Karabah megadta magát, fegyveres erőiket feloszlatták, az örmény hadsereget kivonták a területről. A villámháború után a kaukázusi terület szinte teljes örmény lakossága elhagyta otthonát, hogy az anyaországban kezdjen új életet.

Ezzel a konfliktussal összefüggésben az Európai Tanács csupán a béke előmozdításának szükségességét hangsúlyozta. Kiemelték, mindkét államtól elvárják a *„tartós béke előmozdítását,*

amely a szuverenitás elismerésének, a határok sérthetetlenségének és a területi integritásnak az elvein alapul”, illetve „fontos garantálni a karabahi örmények jogait és biztonságát, köztük azokét is, akik vissza kívánnak térni otthonukba.”

SZÁHEL-ÖVEZET

Az állam- és kormányfők megerősítették, hogy készek segítséget nyújtani afrikai szövetségeseiknek a Száhel-övezetben zajló puccssorozatok kezelésében. A tagállamok szakminiszterei augusztus végi toledói informális találkozójukon már kiemelték, hogy fontosnak tartják a helyi hatalmak és kormányközi együttműködések támogatását annak érdekében, hogy ne eskalálódjon tovább a konfliktus. A legfelső vezetők a következőképpen erősítették meg ezt a megállapodást: „Az Európai Tanács hangsúlyozza, hogy a Száhel-övezet és a szomszédos parti államokat is felölelő tágabb régió stabilitása nélkülözhetetlen az ott élő emberek biztonsága és jóléte szempontjából, valamint az EU számára. Az Európai Unió továbbra is támogatni fogja az ECOWAS-t (Nyugat-afrikai Államok Gazdasági Közössége - a szerk.), és együtt fog dolgozni a régióban található kulcsfontosságú partnerekkel.”

MIGRÁCIÓ

Az október eleji, granadai nem hivatalos találkozón a tagállamok vezetői között a legnagyobb konfliktust a migráció kérdése jelentette, így nem meglepő, hogy a téma a hivatalos egyeztetésen is hangsúlyos szerepet kapott. Ugyanakkor a kiadott nyilatkozatból úgy tűnik, továbbra sem sikerült kompromisszumot kötni. „Az Európai Tanács stratégiai megbeszélést tartott a migrációról, és nyugtázta a Bizottság elnökének **közel múltbeli levelét**” – kezdődik az ülésen elfogadott migrációról szóló következtetések leírása. Ezt követően a dokumentum kiemeli, hogy a 27-ek első emberei elítélik a nemrégiben Belgiumban és Franciaországban történt terrorcselekményeket, illetve szélsőséges akciókat.

A migrációról bővebben Charles Michel, az Európai Tanács elnöke beszélt az ülést követő sajtótájékoztatóján, ahol elmondta, a tagállami vezetők egyetértettek abban, hogy rendkívül fontos az Unión kívüli országokkal ápolt kapcsolatok megerősítése. Tájékoztatása szerint tavaly 3,7 millió bevándorló érkezett legálisan az európai munkaerőpiacra, ami azt bizonyítja, hogy az illegális határátlépés egyik megoldása a törvényes eszközök elérhetővé tétele lenne.

GAZDASÁG ÉS KÖLTSÉGVETÉS

Ami a gazdasági kérdéseket illeti, a versenyképesség megőrzése érdekében az Európai Tanács szerint törekedni kell az ellátási láncok diverzifikálására és a harmadik országoktól való függés csökkentésére. Továbbá a körforgásos gazdaságra való átállás felgyorsítására, a szabályozásokból eredő terhek csökkentésére, az energiaellátás biztosítására, valamint a digitális technológia fejlesztésére. Ez utóbbi fontos eleme a képzés, az innováció és a kutatás. Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke a találkozó utáni sajtótájékoztatón hangsúlyozta, azokra a területekre kell még jobban összpontosítani, ahol már most is versenyelőnyben van, vagy vezető szerepet tölthet be az Európai Unió. *„Az európai ipar és energiapolitikánk a helyes útra állított minket, amelyre jó példa az iparra vonatkozó nettó zero kibocsátási cél meghatározása és a kulcsfontosságú nyersanyagokról szóló törvény”* – mondta ezzel kapcsolatban.

Ugyanakkor a költségvetés félidei revíziójával kapcsolatban nem sikerült közös álláspontot kialakítani a tagállamok vezetőinek. Az Európai Bizottság még nyáron nyújtott be **javaslatot a költségvetés összegének emeléséről**, amellyel

kapcsolatban több tagállam is egyet nem értését fejezte ki. A brüsszeli döntéshozó testület 66 milliárd eurónyi többletbefizetést kért a 27-ektől. Ebből 17 milliárdot adnának Ukrajnának, amelyet kiegészítene továbbá egy 33 milliárd eurós hitel. Ez utóbbihoz pedig az uniós költségvetés garanciájára lenne szükség.

„Határozottan egyetértünk abban, hogy Ukrajának több támogatást kell nyújtanunk, de abban nem, hogy hol találjuk az ehhez szükséges pénzt”

– foglalta össze a költségvetés kibővítéséről szóló dilemmát Leo Varadkar ír miniszterelnök Brüsszelben újságíróknak.

Megállapodás hiányában a kormányfők felkérték a Tanácsot, hogy folytassák az ezzel kapcsolatos munkát annak érdekében, hogy évvégére megállapodás születhessen. Az Európai Tanács következő ülésének időpontja december 14-15, ekkor kellene a vezetőknek végleges döntést hozniuk a függő kérdésekben.

Forrás: Európai Tanács, Európai Bizottság, euractiv, Politico, Telex, Portfolio, MTI

PLÉBÁNAI KÖZÖSSÉGÉPÍTÉS SZEGEDEN

A **Szeged-Tarjánvárosi Szent Gellért Plébánia** a város északi, peremkerületi részén található, 1975-ben szentelték fel. Az egyetlen templom a Napfény városában, amely a kommunista időszakban épült. *„Vonzáskörzetébe két nagy panel lakótelep és több, kis családi házas, kertvárosi jellegű lakóövezet tartozik. Az önálló hitélet a múlt század első évtizedeiben indult egy magánházaiban létesült kis kápolnában. Ennek épületét a tulajdonosa az egyházra hagyományozta. Itt miséztek a Felsővárosi plébániáról kijáró atyák. A város terjeszkedése során egyre nőtt a hívők száma, így 1966-ban a fodorkerti imaház önálló plébánia rangjára emelkedett. A panel lakótelepek felépülésével pedig egyre nagyobb szükség lett egy tágasabb templomra. A hívek adományaiból és önzetlen társadalmi munkájuk eredményeképpen épült fel a mai Szent Gellért templom és udvarán a plébániaépület a Tátra téren”* – mesélt az egyházközösség megszületéséről

Dr. Benyik György plébános. Elmondása szerint a hívek a kezdetek óta igen aktívak. Részt vettek az építkezésben, szerveztek énekkart, családcsoporthat, létesültek és a *„templomépítő plébános Singer Ferenc a liturgiába is bevonta az arra érdemes civileket”* – jegyezte meg.

Nem csoda, hogy a kis plébánia épületét is hamar „kinőtte” a hívőközösség. 2000-ben elhatározták, hogy a szomszédos telken új közösségi házat építenek, ekkor hozták létre a Tarjánvárosi Élő Közösség Alapítványt (TÉKA) is, amely segítségével megteremtették az újabb építkezéshez szükséges közösségi finanszírozás feltételeit. 2002-re birtokba is vehették a háromszintes házat, amely azóta sokféle közösségi rendezvénynek, nyugdíjas, illetve baba-mama klubnak, cserkészfoglalkozásoknak, imacsoportoknak ad otthont. Rendszeresen itt próbálnak az énekkar és az ifjúsági zenekar tagjai, szerveznek jótékonyági ruhaosztást is, sőt, engedéllyel, matracos szállást tudnak biztosítani 40 fő részére.

Ebben a helyzetben hívta fel a plébániák figyelmét a Szeged-Csanádi Egyházmegye vezetése az EFOP-1.3.7-17-2017 kódú, *A társadalmi kohézió erősítése az egyházak és civil szervezetek közösségfejlesztő tevékenységének bővítésével* című pályázati lehetőségre. Hosszas mérlegelés után döntöttek úgy a tarjánvárosiak, hogy – a plébánia életében először – belevágnak és pályázatot nyújtanak be az Európai Strukturális és Beruházási Alapok által biztosított forrásokért. Vezető tanácsadónkkal egy fórumon találkozott az ötfős plébániai munkacsoport.

„Kapcsolatunk az első perctől fogva kiváló volt. Tóth Andrea türelemmel válaszolt a kezdeti tájékoztatásunkat eláruló sok-sok kérdésünkre. Megismerkedett a tervezett szerteágazó programunkkal, segített az általunk nem ismert szakmai fogalmak értelmezésében, a jogszabályok »bikkfanyelvének« megértésében. Bármikor fordultunk hozzá segítségért, mindig tudott időt szakítani ránk. Sokszor találkoztunk vele az SZPI irodájában, ha tanácsra volt szükségünk, de ha úgy célszerűbb volt, ő is szívesen kijött hozzánk a helyszínen segíteni. Neki köszönhetjük, hogy az EPTK felület kezelését megtanultuk, aktív segítségével adatainkat és dokumentumainkat egyáltalán fel tudtuk tölteni a számítógépes rendszerbe. Kitartása és biztatása nélkül soha sem tudtuk volna befejezni a sok módosítással nehezített adatszolgáltatást. Nagy

hálával és barátsággal gondolok rá, elismerve magas szintű szakmai tudását és munkabírást” – idézte fel Bereznainé Deák Judit szakmai koordinátor mit köszönhetnek a Társaságunk által biztosított térítésmentes szolgáltatásnak. Az első beszélgetés után közös munka kezdődött a konzorciumi partnerként bevont, előbb már említett TÉKA-val, noha az egyházmegye a projekttervezést, a menedzseri és pénzügyi vezetői munkát külső vállalkozóra bízta.

„A kiírás szerint a programokat hátrányos helyzetű régióban élőknek kellett szervezni, továbbá a társadalmi érzékenyítés, például a fiatalok szembesítése a mássággal is indikátor volt. A plébániának a legfőbb értéke a közösség. A plébániák és alapítványok pont az ilyen csoportok – fogyatékosok, szegények, fiatalok, öregek és hajléktalanok – megsegítésén tevékenykednek a mindennapokban is, és most kaptak hozzá egy kis támogatást. A jövőben is lenne igény, hasonló közösségépítő programokra, amit jelenleg a plébániák maguk finanszíroznak” – mondta a pályázat sikerével kapcsolatban Tóth Andrea, aki a módosítások, elszámolások, hiánypótlások menedzselésében segített nekik, és útmutatása alapján tartották meg a 15 félé tevékenységet, rendezvényt a projekt három éve alatt.

A többi között cserkész táborokat, hittantáborokat, illetve a sokgyermekes családoknak, a Katona Nándor Közösség tagjainak szerveztek hiánypótló eseményeket. „Nagy örömmel számoltak be pl. a zempléni nyaralásukról, a kalandparkról és a miskolctapolcai Barlangfürdőben vagy az Aggteleki Cseppkőbarlangban töltött napjaikról. Ezek drága belépőjegyeit a 4-5-6 vagy 10 gyerekes családok saját költségen nem tudták volna kifizetni. Az idősebb korosztály is sokat köszönhet a pályázatnak, a hagyományos nyári családi nyaralások és a nyugdíjas karácsonyi ünnepi vacsorák emléke sokáig megmarad. De a kultúra és a művészet közös élvezése is közösségformáló erővel bír. Évente két egyház-

zenei koncertet és egy-egy nagyböjti képzőművészeti kiállítást szerveztünk a templomban. A bibliamásolók bibliaköre örömmel forgatta a korábbi években elkészült kézzel másolt Biblia faksimile kiadását, melynek költségét szintén a pályázati támogatásból fedeztük” – részletezte a sikereket Dr. Benyik György teológus, bibliakutató, egyetemi tanár. Elmondása szerint a legnagyobb létszámot a tavaszi pünkösdi hétfői közösségi napok és őszi templombúcsú megünneplések érték el. „Ezen a napokon közös ebédet is tudtunk adni a résztvevőknek. Mint tudjuk, az asztalközösség mindig erősíti a kapcsolatokat” – tette hozzá a szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia igazgatója. Ezen kívül szervezetfejlesztő foglalkozásokat is tartottak a plébánia munkatársainak, illetve a plébános atya részt vett az Egyházmegye által szervezett vezetésfejlesztő kurzuson.

A majdnem 50 millió forint támogatás 10%-át eszközbeszerzésre és felújításra fordították. Sátorokat, sörpadokat, irodai bútorokat, laptopokat és lézernyomtatókat vásároltak a közösségi események

megtartásához. „A lelki élet gondozására létrehoztunk egy meditációs ún. Csendes percek szobát, benne egy szép Oltáriszentség tartó szekrénykével. Végül sikerült felújítani a közösségi ház nagytermének padozatát is. A több évig tartó projekt közös megvalósítása még szorosabbra fűzte a plébánia és az alapítvány eddig is fennálló jó kapcsolatát. A szakmai munkacsoport tagjaiból többen az alapítvány képviselő-testületének tagjai is. Így a közös munka gördülékenyen, egymást barátilag támogatva ment.

A siker titka talán ebben rejlik. A négy szakmai koordinátor, Bereznainé Deák Judit, Szelesné Filák Márta, Zólyomi Norbert és Simon Bálint, különböző korú és különböző talentumokkal rendelkező ember. Képességeik szerencsésen kiegészítették egymást, ami nehezebben ment, azt a másik kérés nélkül, önzetlenül magára vállalta. Együtt szorongtak, ha valami nehézség akadt és együtt örültek a sikernek. Ők maguk is egy új kisközösséggé alakultak a projekt végére.

A megvalósított tervek mindenképpen a közösség erősödését, létszámbeli növekedését eredményezték. Ez ma már tényként állítható. Sok más egyházi közösséggel ellentétben nálunk a létszám egyáltalán nem

csökken és egészségesnek mondható a korosztályok megoszlása is” – foglalta össze a pályázat eredményeit a plébános atya.

A nehézséget nemcsak a járvány miatti három hónapos hosszabbítás jelentette. Bereznainé Deák Judit elmondása szerint véres verítékkal tanultak bele a pályázatkezelői rendszerbe, „viccesen az EFOP vértanúinak neveztük magunkat” – mondta a problémákra visszatekintve. „Tőlünk független, objektív okok is nehezítették munkánkat. A projektmenedzsment Budapesten működött, ezért igen nehézkes volt velük a kapcsolattartás. Ahogy az Irányító Hatósággal is. Legtöbbször elég lett volna egy rövid telefonbeszélgetés a probléma tisztázásához, de csak a projekt vége felé nyílt erre lehetőség. A piaci ár alátámasztásának igazolása sokszor nagyon – szinte nevetségesen – bürokratikusnak tűnt. Pl. az egyik csoportnak a sátorlajújhelyi kalandparktól kapott árajánlatát az ország legtovábbra is működő kalandparkok árajánlatával kellett alátámasztani, mivel a környéken nem volt más, elérhető kalandpark” – sorolta a nehézségeket a szakmai koordinátor.

Mindezek ellenére mindketten sikerként tekintenek a projekt végrehajtására, az elvégzett munkára, amely hozzájárult a közösség építéséhez, formálásához. A megszerzett tapasztalatok birtokában már azt sem zárják ki, hogy újabb pályázaton induljanak. Következő célként a templom és a plébánia állapotjavítását, és energetikai fejlesztését tűzték ki.

Fotók: Szent Gellért Plébánia, SZPI

„Az egyházközösség tagjai korábban nem vettek részt uniós pályázatok megvalósításában, ezért – más kedvezményezettekhez hasonlóan – teljes szakmai tapasztalatlansággal vágtak bele a projektbe. Ráadásul kész pályázatot kaptak, nem volt beleszólásuk sem a támogatási kérelemben tervezett programtervekbe, sem a költségvetésbe. Rosszul összeállított költségvetést kaptak, amely rengeteg módosítási kérelemhez vezetett, és az elhúzódó jóváhagyások veszélyeztették a programok megvalósítását. Egyik legfőbb nehézséget az jelentette, hogy a projektmenedzsment szervezet Budapesten működött és egy vagy két személyes találkozót kivéve kommunikálni csak e-mailben, nagy ritkán telefonon keresztül lehetett. Nem segítette a kapcsolatot az állandó csere a projektmenedzserek és pénzügyi vezetők személyében. Másik nehézség az Irányító Hatóság elérhetetlensége, akivel csak e-mailben lehetett kommunikálni. Nehézség volt a rengeteg rendezvény lebonyolítása mellett a piaci ár alátámasztásának igazolása és ennek elszámolása, másrészt az EPTK-felület bonyolultsága is. Mindezek miatt azt javasolnám a jövőbeli pályázóknak, hogy ha lehet, úgy valósítsák meg a projektet, hogy ne legyenek változások a támogatói okirathoz képest. Ne csak egy személy akarja a rendezvényeket lebonyolítani és az adminisztrációt elvégezni, hanem minimum 2-3 fő vegyen részt a projekt koordinálásában.”

Tóth Andrea, vezető tanácsadó, Szeged

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS MŰVÉSZETE

13 országból több mint 600 meghívott részvételével rendezett a hónap közepén Budapesten, kétnapos konferenciát Társaságunk, a Széchenyi Programiroda **Art of Cooperation** címmel. A közép- és kelet-európai határon átnyúló együttműködési programok vezetőinek és munkatársainak aktív közreműködésével a vendégek eszmét cseréltek az elmúlt évek és programozási időszakok tapasztalatairól, megismerkedhettek az elért eredményekkel. A magyar irányítású, határon átnyúló Interreg programok, közös titkárságaink kollégái bemutatták a jelenlegi, 2021-2027-es időszak feladatait. Az előadásokkal párhuzamosan 11 programból 30 standdal várták az érdeklődőket a sikeres projektek képviselői.

A Millenáris Parkban megrendezett konferencia megnyitóján a regionális és határ menti gazdaságfejlesztésért felelős helyettes államtitkár, Kiss-Parciu Péter elmondta az uniós kezdeményezés, az Interreg program jó lehetőség a hét országgal szomszédos, több mint 2000 kilométer hosszú határral rendelkező Magyarország számára. A magyar irányítású Szlovákia-Magyarország, Magyarország-Horvátország, Magyarország-Szerbia és Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna Interreg programok vezetőjeként kiemelte, hogy a hazánkban található víz 90%-a külföldről ered, ezért is fontos, hogy együtt tudjunk működni a minket körülvevő nemzetekkel, akik jelentős magyar kisebbséggel élnek az országban. Kiss-Parciu szerint a legtöbb közép- és kelet-európai ország hasonló helyzetben van, ezért mindenkinek szüksége van az együttműködésre. Hangsúlyozta, a koronavírus, a háború és a migráció okozta válságok még inkább arra sarkallnak bennünket, hogy együttműködjünk.

Videón keresztül köszöntötte a vendégeket az Európai Bizottság illetékese, aki kiemelte a konferencia remek időzítését is. Moray Gilland, az Európai Bizottság transznacionális, interregionális és külső együttműködési programokért felelős osztályának vezetője **(REGIO.D.1.)** a rendezvény címeire utalva kifejtette: „Az együttműködés művészet, mert mindig van valami, amire egy kicsit nagyobb szükség van, valami meglepőre, valamire, amely olyan módon hat az általunk végzett munkára, ahogy arra senki sem számít. Lehet két különböző határon szinte azonos projektet építeni, a végén azonban teljesen más eredményt kapunk. Ez az együttműködés kihívása és öröme is egyben.” Az uniós tisztviselő

kiemelte, milyen fontos, hogy olyan tagjelölt államok, – mint pl. Ukrajna vagy Szerbia – is egyenrangú félként vesznek részt az Interreg programok céljainak megvalósításában. Éppen ezért is, a határon átvívelő együttműködés folytatását ígérte a jelenleg is tartó hétéves programozási időszak után. „Nem tudom eléggé hangsúlyozni, hogy a következő időszakra vonatkozó tervezés már megkezdődött, és a 2027 utáni gondolkodás befolyásolására viszonylag szűk a mozgástér. Hamarosan új rendelettervezetek kerülnek az asztalra, és a viták ekkor már főként a tagállamok közötti és az Európai Parlamenttel folytatott eszmecserekre összpontosítanak. Most van itt az a pillanat, amikor az Önök hangja a leghangosabban és legerősebben szólhat arról, hogy miért olyan fontos az együttműködés, mi az, ami jelenleg jól működik, és mi az, ami még javításra szorul” – szólította fel a résztvevőket Moray Gilland.

Martín Guillermo Ramírez, az **Európai Határrégiók Szövetségének (AEBR)** főtitkára – aki szintén videón kapcsolódott be – a rendezvényre küldött beszédében rövid történelmi áttekintést adott az országhatárok mentén kialakult határövezetekről, amelyek sorra alakultak térségünkben a Berlini Fal leomlása után, és alakítottak ki olyan együttműködési kereteket, amelyek az európai területi együttműködési csoportosulásokban (EGTC) testesülnek meg. A szervezet spanyol vezetője felidézte, hogy az elmúlt évek válságai – menekült-hullám, koronavírusjárvány – rávilágítottak arra, hogy a határokon átvívelő együttműködés milyen sérülékeny tud lenni. „A közvetett érdekelt felek is megtanulták, hogy mit jelent az ellenállóképesség, és hogy néha változtatni kell a megközelítésen és a fókuszunkon.

Rugalmasságot kértünk az Európai Bizottságtól, amely ennek köszönhetően flexibilissé tette az új programozási időszakot, és más pénzügyi lehetőségeket is bevezetett. De még mindig szükségünk van a teljeskörű egyszerűsítésre. Talán már az új technológiákat használjuk, de lehetővé kell tenni, hogy még több érdekelt kerüljön közelebb az Interreghez. Ez még mindig hiányosság, a nagyközönség felé mindenképpen. Kérdés még a kommunikáció is, hiszen nagyon nehéz a saját kis buborékunkon kívüli kommunikáció, nem igaz? De azt hiszem, elégedettek lehetünk az Interreg eredményeivel és hatásaival, azzal, hogy milyen fontos lett a határokon átnyúló együttműködés, amikor (a járvány miatt - a szerk.) úgy tűnt, majdnem elveszett” – mondta a szervezet spanyol vezetője, aki hozzátette, az Interreg programoknak jövőjük szempontjából, megerősítésük érdekében még több forrásra van szükségük.

Szakács Áron, a Széchenyi Programiroda ügyvezetője is hangsúlyozta, bár sok szempontból kihívásokkal jár a nemzetközi együttműködés, mégis elengedhetetlen és hasznos a régió összes országának. „A 2014-2020-as programozási időszakban az Interreg 10,1 millió eurós teljes költségvetéssel rendelkezett, amely több mint 100 együttműködési programot biztosított. Ez az összeg a 351 milliárd eurós teljes kohéziós politikai költségvetés 2,8%-át tette ki. A 2021-2027-es időszakban az Interreg programok finanszírozása 9 milliárd euróra csökkent, miközben a kohéziós politika teljes összege 392 milliárd euróra nőtt. Az Interreg részesedése ezzel a

kisebb összeggel 2,8%-ról 2,5%-ra csökkent. Gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy az Interreg finanszírozása nominálisan és arányosan is csökkent. Mindez akkor következett be, amikor a határ menti területeken élő embereknek nagyobb szükségük van a támogatásra, mint bármikor korábban” – tette hozzá. Szerinte nem szabad alábecsülni azt a tényt, hogy a tagállamok lakosságának 38%-a határrégiókban él. Mégis sok régió Interreg programja a jelenlegi számítási módszer alapján kevesebb forrást kap, mint korábban. Az SZPI ügyvezetője szerint ezért a kommunikációs és lobbitevékenységek fokozására van szükség, és minden szinten meg kell erősíteni az Interreg programok láthatóságát. Ezt a célt szolgálja ez a konferencia is, hogy olyan hálózatot hozzon létre, amely európai szinten tudja befolyásolni az Interreg programokkal kapcsolatos tervezési munkát.

Paradoxnak nevezte azt a sajátos helyzetet, amely a jelenlegi programozási időszekekre alkalmazott új bizottsági számítási módszer révén jött létre a források szétosztásakor. Így fordulhatott elő az, hogy a nyugat-európai országok, ahol sűrűbben lakottak a határrégiók, az előző hét évhez képest több Interreg-forráshoz jutottak, míg a kevesebb lakosú közép- és kelet-európai határ menti övezetek kevesebbhez. „Ha nagyon udvariasan akarunk fogalmazni, nem igazságos, de nem is logikus a kevésbé fejlett határ menti régiókat kevesebb támogatással büntetni. Ennek éppen fordítva kellene lennie. Az adminisztratív terhek enyhítése mellett természetesen fontos szempont az is, hogy a pénzügyi támogatás szintje összhangban legyen a kívánt eredményekkel. Az Interreg forrásainak újra

növekedniük kell ahhoz, hogy jelentősebb eredményeket érthessünk el. Ez nemcsak az EU költségvetését érinti, hanem a tagállamoknak és a résztvevő országoknak is több, nemzeti forrásból származó társfinanszírozással kellene hozzájárulniuk saját határ régiók stratégiai céljainak eléréséhez” – jegyezte meg az SZPI ügyvezetője, aki azt ígérte az Interreg program végrehajtó szerveinek magyarországi befogadó intézménye nevében, hogy készen áll valamennyi érdekelt féllel egyeztetni a 2027 utáni programozási időszakról, annak előmozdítása érdekében.

A köszöntők után az *Interreg múltja, jelene és jövője* című kerekasztalbeszélgetéssel folytatódott a tapasztalatcsere. A potenciális tagjelölt országokat Kristina Ašković, Szerbia Európai Integrációs minisztériumának vezető tanácsadója képviselte. Szerinte a legnagyobb eredménye a határon átnyúló programoknak, hogy élő kapcsolatok alakultak ki az egyes régiókban. „20 évvel ezelőtt az IPA országok még nem léteztek, épp, hogy elkezdtek az Interreg programokat bevezetni. Nagyon sok kézzelfogható eredmény született: épületek, bicikliutak, kórházak épültek. Emellett filmfesztiválokat, kulturális programokat szerveztünk. De mégis – véleményem szerint, aki 2005 óta ezen a területen dolgozom – a legnagyobb siker az, hogy a hazámban megváltozott az emberek gondolkodásmódja. Megtanulták, hogyan fogalmazzák meg a problémájukat, a szükségleteiket a határ túloldalán élő kollégáiknak, barátaiknak, rokonaiknak. Most már szabadon felhívhatnak bárkit, hogy beszéljenek a kihívásaikról, vagy hogy segítséget kérjenek. Ez a legfontosabb eredménye az elmúlt 20 évnek” – mondta. A szerb szakember megjegyezte, hogy az együttműködési programok révén nemcsak lehetőséget kaptak a határ menti régiókban élők az életük alakítására, hanem azzal együtt felelősséget is.

A Duna Transznacionális Program vezetője azt emelte ki, hogy sikerült kialakítani egy egységes szabályozási rendszert, amely minden résztvevő államban működik, legyen szó tagállamról vagy EU-n kívüli országról. „Az elmúlt évtizedekben nagyon különlegeset fejlesztettünk ki: ez pedig a menedzsmentmodell, amelyet különböző szinten és lépésekben alkottunk meg. Európai, bizottsági szinten, a szabályozás és az egyszerűsítések révén, lépésenként dolgoztuk ki, hogyan integráljuk a nem uniós országokat. A mostani állapot nagyon más, mint korábban. Mára ugyanolyan módon tudunk 16 államot finanszírozni Ukrajnától Moldováig, Szerbiáig, integráltuk az Interreg finanszírozását, és mindent mindenhol ugyanúgy végzünk” – mondta Csalagovits Imre.

Horváth Nikolett, a Külgazdasági és Külügyminisztérium, Határ Menti Operatív Programok Főosztályának vezetője szerint az Interreg programok evolúciója révén az integráció magasabb szintje jött létre azáltal, hogy mindenki felismerte, a határ menti régiókban meg kell tanulnunk együtt élni. „Uniós szinten azt is felismerték és elfogadták, hogy az Interreg programok végrehajtásának módját egységes szabályrendszerrel szabályozzák. Egyrészt szerencsések vagyunk, hogy a programokat külső és belső határokon belül is irányítjuk. Az előző programozási időszakban, őszintén meg kell mondanom, hogy pokoli volt a helyzet, mert más szabályok voltak érvényben a programok végrehajtására. Most az integráció útján vagyunk, ami Szerbiának és Ukrajnának is segít a csatlakozási folyamat során, hiszen megtanulják, hogyan kell egységes szabályrendszerben, egységes szabályok szerint együtt dolgozni” – mondta a magyar irányítású Interreg programokért felelős osztályvezető.

Tatjana Paar, az Interreg VI-A Ausztria-Magyarország Program Irányító Hatóságának vezetője azt emelte ki sikerként, hogy a partnerekkel való együttműködés milyen bizalmat épített ki az elmúlt évtizedekben, és mennyire megértik egymást az érdekelt felek az osztrák és a magyar oldalon. *„Mindez igaz programszinten, a programmenedzsmentre is. A fő eredményünk a közös erőfeszítés minden területen, hogy folyamatosan tapasztalatot cserélünk, beszélünk egymással, egymás tudására építünk, nem akarjuk újra és újra feltalálni a kereket. Mielőtt valamit csinálnánk, vagy elkezdenénk egy dolgot, felhívunk valakit valahol az EU-ban és megkérdezzük, hogy a többiek hogy csinálják. Az Interreg programok esetében az a különlegesség, hogy mindezt maguk a programok, a benne dolgozók alakították így, tehát ez tényleg egy alulról felfelé irányuló dolog, hogy sikerült elérnünk a saját Interreg szabályozásunkat. Bocsánat, hogy ezt kell mondanom a Bizottság képviselőjének, de végül is mi voltunk azok, akik egy közös Interreg márka létrehozását erőltettük, amit létre is hoztunk. Az egyszerűsítést mi szorgalmaztuk, és bizonyos mértékig meg is kaptuk, tehát sok ilyen eredményt értek el az Interregben dolgozók, és ez az, amire különösen büszke vagyok”* – jegyezte meg Tatjana Paar.

Az Interreg Szlovénia-Magyarország Program irányítója Aleš Mrkela is inkább a pályázatokon túlmutató eredményeket emelte ki sikerként.

„Nagyon sok kézzelfogható eredmény jött létre a projektek megvalósítása során, de szerintem a legfontosabb az együttműködés szelleme és egymás megértése” – mondta a szlovén szakember. Hozzátette, hogy a rendelkezésre álló forrásokat bölcsebben és egyszerűbb módon kell elkölteni a jövőben, hiszen az emberek többé kevésbé tudják, mit csinálnak a határ menti régiókban, de ehhez arra is szükség van, hogy a nemzeti hatóságok és az EB is bízson az egyes programokban és azok képviselőiben.

Mindezek után az érdeklődők 8 workshopon vehettek részt, amelyeket az egyszerűsített költségelszámolás, értékelési és kiválasztási eljárások, az előcsatlakozási támogatási eszköz gyakorlati szempontjai a határokon átnyúló együttműködésben, az interreg next programok kihívásai, integrált területfejlesztési eszközök, kisprojekt alapok, az interregben használt elektronikus irányítási rendszerek, valamint az első szintű ellenőrzés az új programozási időszakban címmel tartottak meg. A konferencia második napján a magyar irányítású programok titkárságai mutatták be sikereiket, vezetőik pedig bemutatták az előttük álló időszak terveit is. Mindezek kivonatát hamarosan az interreg.hu oldalon olvashatják.

<https://youtu.be/liardsDTUVY>

Fotók: SZPI

